

EĞİTİMDE HİKÂYENİN GÜCÜ

2024

Hazırlayanlar

Dr. Ahmet KIZILAY

Dr. Cengiz YAKINCI

Dr. Hilal Türker ALAN

Dr. Müge KARADAĞ

Dr. Mehmet Ali ERKURT

Dr. Tuğçe Nur YİĞENOĞLU

EĞİTİMDE HİKÂYESİNİN GÜCÜ

2024

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY

Prof. Dr. Cengiz YAKINCI

Prof. Dr. Hilal Türker ALAN

MALATYA 2024

İnönü Üniversitesi Yayınları: 173

**EĞİTİMDE
HİKÂYESİNİN
GÜCÜ**
2024

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY

Prof. Dr. Cengiz YAKINCI

Prof. Dr. Hilal Türker ALAN

ISBN

978

Sertifika No

49391

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı

Genel Yayın Yönetmeni

Görsel Sanat Yönetmeni

Öğr. Gör. Bünyam Bayram

Yayınevi Müdürü

Necati Bay

Adres

Merkez Kampüs, 44280 Battalgazi MALATYA
0422 377 32 24 e-posta: yayinevi@inonu.edu.tr

Baskı

İnönü Üniversitesi Yayınevi MALATYA

Mayıs 2024

Bu kitabın yayım hakkı İnönü Üniversitesine aittir. 5846, 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereği herhangi bir bölümü, resmi veya yazısı, yazarların, yayımcısının yazılı izni alınmadan tekrarlanamaz, basılamaz, kopyası çıkarılamaz, fotokopisi alınamaz, hiçbir biçimde, hiçbir yolla çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yazıların ve görsellerin yasal sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

TAKDİM

Bireysel ve toplumsal gelişimin merkezi olan üniversiteler bir ülkenin en önemli kurumlarının başında gelir. İnönü Üniversitesi kurulduğu 1975 yılından beri ortaya koyduğu performans ve başarı grafiğiyle, eğitime ve bilime katkısıyla ülkemizin yüz akı üniversiteleri arasında saygın bir yere sahip olmuştur. Üniversitelerin temel görevi dünya standartlarında nitelikli eğitim vermenin yanında öğrencileri bilimsel araştırmalar yapmayadığı için, tıp fakültesi öğrencilerinden oluşan çeviri ekibinin her bir üyesine, dizgi ve yayım aşamasında emek veren İnönü Üniversitesi Yayınevi çalışanlarına ve eserin çeviri editörlüğünü yürüten Lokman Hekim Tanriverdi'ye özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ederim.

Prof. Dr. Ahmet Kızılay
İnönü Üniversitesi Rektörü

SUNUŞ

Modern çağ, insanoğluna her geçen gün yeni olanaklar sunmaya devam etmektedir. Günümüz dünyasında internet'in sunduğu imkânlar, akıllı telefonlar ve sosyal medyanın gücü, her yaş grubundan insanı etki altına almakta; beklentiler bu mecraların sunduğu farklı alternatiflerle değişmektedir. Bu değişim kaçınılmaz olarak eğitim ortamlarına da yansımaktadır. Bilişim dünyasının marka ismi Bill Gates, "Eğitim zor! Değişik becerilere; olumlu pekiştireçlere, öğrencilerinizin sı-
kılmasını ön

Prof. Dr. Cengiz Yakıncı

İÇİNDEKİLER

Takdim	III
Sunuş	VII
YAZARLAR VE HİKÂYENİN GÜCÜ	
Öyküler Kısa Ama Çetin Ceviz <i>Prof. Dr. Abdullah HARMANCI</i>	1
Anlatı Tıbbı: Tıp Eğitiminde Bilimsel ve İnsani Öğeleri Birbirine Bağlayan Köprü <i>Doç. Dr. S. Ayhan ÇALIŞKAN</i>	2
Kadın Doğum Koridorları <i>Prof. Dr. Ayşe Filiz YAVUZ</i>	4
Hikâyeler İnsanlara Kimlik Verir <i>Cemal ŞAKAR (Öykücü Yazar)</i>	5
Her Şeyin Hikâyesi <i>Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ</i>	6
Nöroloji Eğitiminde Hikâyenin Gücü <i>Prof. Dr. Filiz KOÇ</i>	7
Tıp Etiği Eğitiminde Hikâyenin Gücü <i>Doç. Dr. Hasan ERBAY</i>	8
Psikiyatri Eğitiminde Hikâyenin Gücü <i>Prof. Dr. Hatice Birgül CUMURCU</i>	10
Çocuk Eğitiminde Hikâyenin Gücü <i>İlknur IŞIK (Eğitimci/Sağlıkçı Yazar)</i>	10
Düşünme Şekli Olarak Hikâye <i>Doç. Dr. İlknur Tatar KIRILMIŞ</i>	12
Matematiğin Dilinden <i>Müge KARADAĞ</i>	13
Bize Bir Hikâye Anlatıcısı Lazım <i>Dr. Necdet SUBAŞI</i>	14
Bizim Hikâyemiz <i>Nur İpek Önder MERT (Eğitmen/Yazar)</i>	16
Hikâyelere Müteşekkirim Onlardan Çok Şey Öğrendim <i>Prof. Dr. Sibel YILDIZ</i>	17
Beşikten Sonsuzluğa: Hikâyenin Gücü <i>Tarık Talat İÇÖZ (Şair/Yazar)</i>	19
Hikâyenin Gücü <i>Uzm. Dr. Ümit EVRAN</i>	20
Öykünün Gücü <i>Prof. Dr. Zafer GENÇAYDIN</i>	22

EĞİTİMDE HİKÂYENİN GÜCÜ

Fen Bilgisi Öğretmenliğinde Dijital Hikaye

Doç. Dr. Aybüke Pabuccu AKIŞ.....23

Çocuk Psikiyatrisi Eğitiminde Hikâyenin Gücü

Dr. Öğr. Üyesi Öznur Adıgüzel AKMAN.....35

Hayat Hikâyemiz

Prof. Dr. Hilal Türker ALAN.....47

Engelli Bireyleri Yaşama Tutunma ve Eğitim Gücü Olarak Spor; Başarı Öyküleri

Prof. Dr. Cengiz ARSLAN.....51

Deprem Sürecinde Hemşire Bakım Hikâyeleri

Doç. Dr. Hakime ASLAN.....63

Hemşirelik Eğitiminde Hikâyenin Gücü

Prof. Dr. Şafak DAĞHAN, Dr. Ebru Konal KORKMAZ.....71

Hemşirelik Eğitimi

Doç. Dr. Hasan ERBAY.....77

Göğüs Hastalıklarına Hikâyelerle Bakış

Prof. Dr. Göksel Altınışık ERGUR.....83

Anestezi Eğitiminde Yaşanmış Hikâyeler

Prof. Dr. Sıtkı GÖKSU.....93

Anlatı Sosyolojisi Nedir?

Prof. Dr. Nuran Erol IŞIK.....97

Felsefe Ve Sosyolojide Anlatı

Doç. Dr. Adem İNCE.....103

Adların Yargılandığı

Cevat İZGİ, Prof. Dr. Mustafa KAÇALIN.....107

Yaşamdan Matematik Hikâyeleri

Prof. Dr. Müge KARADAĞ.....111

Kur'ân Kıssalarının Eğitimdeki Gücü

Doç. Dr. Mustafa KARA.....115

Sağlık Eğitiminde Dijital Hikâye

Prof. Dr. Oya KAVLAK, Arş. Gör. Dr. Gülşen IŞIK.....123

Edebiyat İncelemelerinde Kullanılan Yakın Okuma Tekniğinin Hastane Ortamının İyileştirilmesine Katkısı

Doç. Dr. İlknur Tatar KIRILMIŞ.....133

Ol Hikâye Eczacılık

Dr. Ecz. Eyüp Talha KOCACIK.....143

Müzik Eğitiminde Öğretim Aracı Olarak Hikâye

Dr. Öğr. Üyesi Olcay KORKMAZ.....149

Peyzaj Tasarımında Hikâyenin Yeri	
<i>Doç. Dr. Sima POUYA</i>	157
Sağlık ve Hastalık Anlatıları	
<i>Prof. Dr. Deniz SEZGİN</i>	169
Erken Çocukluk Döneminde Hikâye Anlatıcılığıyla Afet Eğitimi	
<i>Öğr. Gör. Dr. Gülseren ERHAN</i>	175
Nasreddin Hoca Fıkralarında Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Kullanımı	
<i>Prof. Dr. Ayşe Nur Sır DÜNDAR</i>	185
Mesnevi Hikâyelerini Değerlendirme	
<i>Prof. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER</i>	193
Anatomide Mitolojik Kavramlar ve Anlatılar	
<i>Prof. Dr. Ozan TURAMANLAR</i>	209
Kadın Doğum Koridorları	
<i>Prof. Dr. Ayşe Filiz YAVUZ</i>	221
Acilde Hasta Hikâyeleri	
<i>Prof. Dr. Cuma YILDIRIM</i>	227
Tıbbi Bilginin Gelişiminde Savaşların Katkısı	
<i>Prof. Dr. Sarper YILMAZ</i>	233
Hastalık Hikaye Kitapları	239

HER ŞEYİN HİKÂYESİ

Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ
AÜ Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
erginciftci.pediatric@gmail.com
ORCID 0000-0002-4955-160X

“Her insanın bir öyküsü vardır ama her insanın bir şiiri yoktur.” dedim. “Özdemir Asaf!” dedi, en arkadaki sarışın kız, şaşırdım. “Sen mutlaka şiiri de olanlardansındır” dedim ona, “Bu dizelerin şairini bildiğine göre...” diye açıkladım. “Varlıklı bir ailenin kızı olarak doğdun, fotoğraf makineleri ve kameralar yaşamının büyük kısmını kaydetti, hep en iyi okullarda okudun, dünyanın en güzel yerlerini çoktan gördün, hep el üstünde tutuldun, bu yönün de eksik kalmasın istendi ve işte buradasın, yıl sonunda doktor çıkacaksın.”

“Hocam ne kadar güzel yazdınız!” dedi, ona derin bir kıskançlık beslediğini hissettiren bir başkası. Kumral saçlarını savurup dudağını bükerek baktı ona, sanki “Gördün mü, al işte buna müstahaksın!” der gibi.

Evet, yazarım, hepiniz gibi, hemen her zaman, bir hikâye yazarım hem okurum hem yazarım. Hatta kurarım, kendi hikâyemin nasıl sonlanacağını bile. Benim de bir hikâyem var, bazı bölümlerini hiç kimsenin bilmediği, hepiniz gibi. Çok severim hikâye okumayı, hikâye anlatmayı. Herkesin, her şeyin bir hikâyesi vardır. Bu kâinatın da var bir hikâyesi, bana göre ışığın içine gizlenmiş şifresi. Ah o ışık! Goethe’nin ölmeden önce biraz daha istediği. Ondan biraz daha olsa sanki karanlıkta kalan her şey aydınlanacak, her şeyin hikâyesi apaçık çıkıverecek ortaya. İnsanın da hikâyesi var elbette, Âdem ile başlayan, Havva ile anlam bulup elma ile heyecan kazanan bir hikâye... Bizim hikâyemiz, bolca acı, kan ve gözyaşı. İşte böyle çocuklar, acıdır hikâyenin başladığı yer. Mutlu, acısız insanların

pek dişe dokunur bir hikâyesi yoktur. Biz onları pek de görmeyiz zaten, bize acısı olanlar gelir. İçleri doludur, sızar her yerinden, acı soğan gibi, vicdanı olan her insanın yakar kavurur gözlerini kıpkırmızı yapar, tufan kadar yağsa, okyanus kadar aksa, söndüremez gözyaşları. Dünyaya bakın bir, acılı insanın hikâyesi hikâye olarak kalmaz, Picasso'nun Guernica'sında resim olur, Jago'nun Pietà'sında taş kesilir. Kulak kesilin yeniden; türkülerimiz halkın acılı hikâyesini anlatır. Bilirsiniz, kim oynarsa oynasın hikâyesi olmayan bir film gişe yapmaz, iyi bir hikâyesi varsa da oyuncuların önemi kalmaz.

“Peki, biz ne yapacağız hocam?” dedi kıskanan kumral kız, “Tamam, bu hastanın hikâyesinden çok şey öğrendik.”

“Çocuklar ‘Yaşamım benim en güzel şiirim’ demişti Can Yücel. İnsanların hikâyelerini dinleyerek başlayacak, dertlerini anlayacak, dermanımızı onların yaralarına sürecek ve acılarını dindireceğiz. Bu da bizim hikâyemiz olacak. Şairi bir bal arısına benzetmişti Rilke, uzun bir ömür boyunca anlam ve tatlılıkları topladıktan sonra, hayatının sonuna doğru, en güzelinden belki on mısra yazabileceğini söylemişti. Biz de hikâyemizi anlatıp göçüp gideceğiz, hayatımızdan geriye, şiir tadında bir hikâye bırakarak.”

Ve öğrenmek ancak bilgilerin zihinlere hislerle mühürlendiği, fikirlerin karşılıklı olarak önemseneyeceği hissiyle güven ve ilgiyle paylaşıldığı, temasa ket vurabilecek sosyal maskelerin bir kenara bırakıldığı o aşına zeminde mümkündür. Çünkü insan; günbegün yeni bir teknolojik paradigmaya uyanırken, psikolojik ve sosyolojik evriminde geldiği noktada, hâlen o tarih öncesi zamanlardaki ateş başı sohbetlerinde hikâyesini anlatan o sosyal varlıktır.

Yazar Nur İpek Önder MERT

Öykü kaydediyor. Saklıyor. İçine mektup konulup denize atılmış şişeler gibi, bizden bir şeyi geleceğe taşıyor.

Prof. Dr. Abdullah HARMANCI

İnsan beyni, öyküleri, yalıtılmış gerçeklerden daha iyi anımsamak üzere tasarlanmıştır. Eğitimciler, tıbbi bilgileri bir öykü çerçevesinde sunarak öğrencilerin bu bilgileri anımsamasını ve dolayısıyla kalıcı öğrenmeyi güçlendirebilir.

Doç. Dr. S. Ayhan ÇALIŞKAN

Kadın hastalıkları ve doğumda hasta hikâyesinin satır altı anlamları iyi okunmalıdır. Gizli mesaj niteliğindeki bu duruma sık rastlanır ve hekimin hastayı polisiye roman gibi çözümlemesinde önemli rol oynar.

Prof. Dr. Ayşe Filiz YAVUZ

Hikâye sayesinde olgular durağanlığından kurtulup zamansallaşır ve belirli bir ritimle akış kazanır. Çünkü hikâye anlatmak olguları hikâyeye göre düzenlemek demektir.

Yazar Cemal ŞAKAR

İnsanların hikâyelerini dinleyerek başlayacak, dertlerini anlayacak, dermanımızı onların yaralarına sürecektir ve acılarını dindireceğiz. Bu da bizim hikâyemiz olacak.

Prof. Dr. Ergin ÇİFTÇİ

Beyin, hikâyeleri hatırlamak için daha fazla çaba harcar çünkü bu hikâyeler duygusal bağlar ve gerçek dünyada yaşananlar ile ilişkilendirildiği için unutulmaz hâle gelir.

Prof. Dr. Filiz KOÇ

Anlatının, en azından etik farkındalığı artıran, onu güçlendiren bir durum olduğunu gözlemliyorum.

Doç. Dr. Hasan ERBAY

Kitaplarımız çıktıkça da bu hikâyelerin gücünün tıp eğitiminde ne kadar katkı sağladığını hep birlikte görmüş olduk. Bu yöntem aynı zamanda öğrenmeyi de kalıcı kılmaktaydı.

Prof. Dr. Hatice Birgül CUMURCU

Hikâyeleri hayatın gerçekleriyle yüzleşme imkânı sağlayan simülasyonlar gibi kullanabiliriz. Bu şekilde çocuklarımızı erdemlerle donatıp mevcut potansiyellerini geliştirirken sorunlarına denemiş reçeteler sunmak mümkün.

Yazar İlknur IŞIK

Hikâye türünün bilginin öğrenilmesi ve hafızada uzun bir süre tutulmasını sağlayan kadim özelliği sadece edebiyatın uhdesine bırakılamayacak kadar önemli bir yönüdür.

Doç. Dr. İlknur Tatar KIRILMIŞ

Yalnızca iyi düşünebilen insanlar iyi hikâyeler kurabilir... Peki, merak mı hikâyeyi doğurur hikâye mi merakı? Çoğu kez matematik basit bir merakla bir hikâye oluşturarak çıkar karşımıza.

Prof. Dr. Müge KARADAĞ

Şimdi bize bir hikâye anlatıcısı lazım. İçinde toplanacağımız, birlikte yol alacağımız mesellere ihtiyacımız var. Bu sesi kısalmış dille, zayıflamış söz dağarcığımızla biz bize nasıl toparlanacağız? Bilmiyorum.

Dr. Necdet SUBAŞI

Şimdiye kadar yaptığımız gibi bundan sonraki hikâyeleri de hep birlikte yazmak ve yazılanları yüreklerimizle okumak dileğiyle...

Prof. Dr. Sibel YILDIZ

Kişisel gelişimin ilk kilometreleri diyebileceğimiz ninniler tüm dillerde eğitici ve hikâye temellidir. İnsanlık, tıpkı bir sihirbaz gibi, bir bebeğe bile hitap edebilecek yolu yüzyıllar önce keşfetmiştir nitelik. Her seviyeye ulaşır, yaşı ne olursa olsun her insana dokunur çünkü hikâyeler.

Yazar Tarık Talat İÇÖZ

Hikâye, yazarın yaşamla olan alışverişinin satırlara izdüşümüdür.

Uzm. Dr. Ümit EVRAN

Anlatı türlerinden biri olan öyküler yalnız bilgilendirme aracı değil, toplumsal, etik ve yüce değerlere estetik içerik yükleyerek derin iz bırakan sanatsal değer de katarlar.

Prof. Dr. Zafer GENÇAYDIN